

Visie op samenwerkingsverband NA-Belastingdienst. – Dhr. B. Groenendijk (directeur GMS).

Op basis van een aantal argumenten die gedurende het gehele proces (o.a. debatten en schriftelijke beantwoording van (kamer)vragen) zijn argumenten genoemd die – los van de bezwaren op aanbestedingsrechtelijk vlak – niet correct of zelfs tegenstrijdig zijn. Dit zijn de volgende argumenten:

- 1. De marktpartijen kunnen de diversiteit van materiaal niet aan.** *De minister hanteerde hierbij tijdens het debat het voorbeeld van een doos uit het VOC archief. Heterogeen materiaal wat onmogelijk integraal bij één partij kon worden uitgevoerd. De kennis en machines voor verwerking van heterogene collecties zou niet integraal bij één marktpartij aanwezig zijn. Praktisch niet uitvoerbaar en bovendien erg kostbaar als men dit allemaal per materiaalsoort moest opsplitsen.*

Het genoemde argument is niet correct. Marktpartijen beschikken behalve over boekscanners *juist* over brede kennis en diverse apparatuur. Het is immers logisch dat het VOC-archief geen uitzondering op de regel is. Er zijn talloze andere archieven die niet gesorteerd zijn op materiaalsoort, maar op de geldende systematiek binnen het betreffende archief. Iedere andere aanbestedende organisatie zou ditzelfde probleem dan moeten hebben. Daarnaast hebben de marktpartijen hier in de afgelopen 15 jaar (waarin digitalisering haar opmars maakte) juist op geanticipeerd. Het integraal kunnen bedienen van haar klanten is immers een commercieel voordeel waar bedrijven de gunning van opdrachten mee kunnen vergroten.

Sprekend vanuit onze eigen organisatie hebben wij ervaring om zeer heterogene archiefcollecties te verwerken. Variërend van grootformaten van 50 meter lengte tot postzegels en theezakjes, 3d objecten, lakzegels, (glas)negatieven, dia's, boeken tot 50 cm dik, losbladig materiaal, kranten, standaard documenten, etcetera. Gelet op het feit dat overheidsorganisaties gemiddeld 3 offertes opvragen voor de uitbesteding van een project, kan worden gesteld dat ook andere marktpartijen over deze kennis en middelen beschikken.

- 2. De marktpartijen kunnen de kwaliteit niet leveren.** Dit is niet correct:
 - A. Onze organisatie (en andere marktpartijen) zijn reeds werkzaam geweest voor het Nationaal Archief, waarbij identieke kwaliteitseisen als uitgangspunt gehanteerd zijn.
 - B. Een aantal marktpartijen, waaronder onze eigen organisatie, is betrokken geweest bij de totstandkoming van de Metamorfoze richtlijnen zoals opgesteld door Bureau Metamorfoze/Koninklijke Bibliotheek. Deze richtlijn geldt (nationaal en internationaal) als de meest hoogwaardige richtlijn voor digitalisering met preserverings-oogpunt. In het officiële Metamorfoze handboek, welke de norm beschrijft is een dankwoord uitgesproken door de auteurs van de richtlijn, waarbij onder andere onze organisatie expliciet genoemd is. De conclusie die hier uit kan worden getrokken is dat juist de marktpartijen leading zijn geweest in het stellen van uitgangspunten voor de kwaliteit.
 - C. De heersende prijsdruk heeft onder de marktpartijen een drive ontwikkeld om onderscheidend vermogen te creëren op andere – voor (potentiële) opdrachtgever – relevante aspecten. Hierdoor zijn elementen als kwaliteit, efficiency en innovatie voor vrijwel alle marktpartijen speerpunten om in te zetten teneinde nieuwe projecten te verwerven. Alleen al vanuit dat oogpunt is het uiterst onwaarschijnlijk dat het kwaliteitsniveau niet haalbaar is voor marktpartijen.
 - D. De Belastingdienst heeft ervaring met het verwerken van grote volumes documenten. Het digitaliseren van historische materialen is een geheel ander specialisme. Gelet op zowel de ervaring als de corebusiness van de Belastingdienst is het niet waarschijnlijk dat de Belastingdienst een hoger kwaliteitsniveau kan realiseren dan marktpartijen die reeds 15 jaar actief zijn.

3. De markt heeft onvoldoende capaciteit om de beoogde hoeveelheden te kunnen verwerken (o.b.v. uitkomst marktconsultatie). Er zijn meerdere bezwaren tegen dit argument:

- A. De genoemde argumenten zijn strijdig met elkaar. In de schriftelijke beantwoording van de Kamervragen (document 745328) vraag 9 is de vraagstelling en beantwoording namelijk als volgt:

Is het noodzakelijk dat de rijksarchiefcollectie met behulp van nieuwe boekscanners sneller wordt gedigitaliseerd dan nu onder de huidige werkwijze mogelijk is, waarin midden- en kleinbedrijven via openbare aanbestedingen met elkaar concurreren om de betreffende opdrachten? Welke fysieke documenten dienen versneld te worden gedigitaliseerd dan nu onder de huidige werkwijze mogelijk is, en waarom? Op welke gronden bent u van mening dat digitalisering op deze wijze sneller zal zijn?

Antwoord 9

Snelheid heeft niet meegespeeld in de besluitvorming om te kiezen voor een samenwerking met de Belastingdienst.

Terwijl in het document met kenmerk 1006183 onder de alinea 'weging van de resultaten' het volgende is opgenomen:

Als verantwoordelijk minister voor de rijkscollectie is de veiligheid van het naar aard en omvang heterogene en soms kwetsbare archiefmateriaal voor mij een belangrijke conditie bij aanbesteding. Ook is het belangrijk dat partijen continu de gevraagde kwaliteit kunnen leveren bij de hoge 'workflow' van het project. De consultatie geeft mij aanleiding te betwijfelen of marktpartijen bij dit majeure digitaliseringsproject aan al deze condities in voldoende mate kunnen voldoen. Hierbij is in aanmerking te nemen, dat eerder aanbestede opdrachten met een hoeveelheid te scannen materiaal van ca. 30 tot 70 meter per opdracht aanzienlijk geringer van omvang waren.

De tegenstrijdigheid van het kwaliteitsaspect is reeds toegelicht bij punt 2. De tegenstrijdigheid tussen beide bovenstaande passages is dat men heeft aangegeven dat de snelheid geen argument is geweest in de keuze voor het samenwerkingsverband NA-Belastingdienst. Het argument capaciteit kan dus niet in latere instantie gelden als moverende rede om de constructie NA-Belastingdienst te verkiezen boven aanbesteding onder marktpartijen.

Immers: capaciteit is een getal wat niet samenhangt met de effectief te verwerken aantallen, maar met de periode waarbinnen deze aantallen verwerkt dienen te worden. Als snelheid niet meeweegt, kan het capaciteits-argument dus in latere instantie niet meewegen in de keuzes die gemaakt worden of zijn.

- B. De uitkomsten van de marktconsultatie worden gebruikt als conclusie. Dit is niet terecht. Niet alle marktpartijen hebben antwoorden ingediend. De moverende rede voor de NA-Belastingdienst constructie om af te zien van aanbesteding op basis van de informatie van slechts 4 marktpartijen is niet correct als de markt uit meerdere partijen bestaat.
- C. De financiële positie van de marktpartijen is als uitgangspunt genomen om vast te stellen welke investeringslast draagbaar zou zijn om te kunnen voldoen aan de capaciteitsvraag. Dit argument is geheel niet onderbouwd en bovendien onjuist.

In geval van opdrachtverlening aan een willekeurige marktpartij zou er immers sprake zijn van een garantstelling van een grote hoeveelheid werk, die voor financiers het risico significant reduceert. Lease- of financieringsconstructies in welke zin dan ook zouden dus een optie zijn om groei- en werkkapitaal aan te trekken om te voldoen aan de capaciteitsvraag van de opdrachtgever.

Anderzijds is het niet mogelijk om te bepalen welke bedragen een marktpartij hiervoor nodig heeft. Men kan hierbij alleen eigen cijfers of aannames hanteren, die niet geverifieerd zijn met de financiële middelen die marktpartijen hiervoor nodig hebben.

4. De kostprijs per scan ligt hoger als de markt de digitalisering gaat uitvoeren. Niet correct om de volgende redenen:

- A. Eén van de redenen dat de marktpartijen niet geïnteresseerd zijn in de apparatuur is de productiesnelheid. Overnemen en werken met apparatuur met een dergelijke doorvoer drijft de prijzen onnodig op. Daarnaast verzwakt dit de concurrentiepositie van onderlinge marktpartijen bij het verkrijgen van de opdracht, indien andere marktpartijen in aanbestedende fase de prijsstelling zouden baseren op verwerking op snelle apparatuur. Conclusie is dus dat het niet aannemelijk is dat de Belastingdienst met dergelijke apparatuur op de kostprijs per scan kan concurreren met snellere apparatuur die aanwezig is bij marktpartijen.
- B. Er is geen uitputtende vraagstelling geweest bij de aanwezige marktpartijen om na te gaan welke prijs per scan men hanteert. Andersom is herhaaldelijk gevraagd welke kostprijs per scan van toepassing is bij de scans zoals gemaakt door de Belastingdienst. Het antwoord hierop blijft achterwege.
- C. In de aanbesteding heeft Nationaal Archief een ondergrens gesteld van € 0,25 cent per scan. Behalve het feit dat het dubieus is dat deze ondergrens specifiek in deze aanbesteding werd opgenomen (in eerdere aanbestedingen niet), is hiermee ook niet aangetoond dat er wellicht organisaties zijn die een prijs per scan kunnen hanteren die lager is dan de kostprijs per scan bij de Belastingdienst.